

08
επαναληπτικά
θέματα

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

A. Κείμενο:

Η ηλεκτρονική επανάσταση οδήγησε σε πολλαπλασιασμό των ΜΜΕ σε μια αδιανόητη ως εκείνη την εποχή κλίμακα. Τι όμως- εκτός από την τεχνολογική πρόοδο- προκάλεσε αυτή την έκρηξη; Περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, η ανακάλυψη ότι η πληροφορία είναι ένα εξαιρετικό προϊόν που φέρνει μεγάλα κέρδη και ότι η διασπορά και πώλησή του είναι αποδοτική επιχείρηση. Άλλοτε, η αξία της πληροφορίας υπολογιζόταν με τους όρους της αναζήτησης και της κατάδειξης της αλήθειας και εθεωρείτο επίσης ένα σημαντικό εργαλείο στον πολιτικό αγώνα για επιρροή και εξουσία. Σήμερα, η αξία της πληροφορίας κρίνεται από το αν είναι **ελκυστική**. Η είδηση πρέπει πάνω απ όλα να πουλάει! Και η πιο γνήσια, ακόμη είδηση, δεν έχει αξία αν δεν είναι ελκυστική, αν δεν καταφέρνει να προσελκύσει ένα ακροατήριο που πλήττει και γι αυτό γίνεται όλο και πιο ιδιότροπο.

Η αποκάλυψη ότι η πληροφορία είναι **αποδοτική** επιχείρηση οδήγησε σε μια βίαιη εισβολή του κεφαλαίου στην επικράτεια των ΜΜΕ. Οι, συχνά ιδεαλιστές, παλιοί **θηρευτές** της αλήθειας αντικαταστάθηκαν από επιχειρηματίες. Τα αλλοτινά γραφεία, που στεγάζονταν σε θλιβερά κτίρια, σε μικρά, βρώμικα δωμάτια που συνωθούνταν οι δημοσιογράφοι, φτωχοντυμένοι και υποαμειβόμενοι, τώρα μετακόμισαν οι δημοσιογράφοι, αλλά και η εξουσία. Γιατί η εξουσία δε βρίσκεται πια στα χέρια των κυβερνήσεων, αλλά εκείνων που κατέχουν τηλεοπτικούς σταθμούς. Και από τη στιγμή που έγινε αντιληπτό ότι οι η πληροφορία φέρνει χρήμα, την αξιολόγηση των ειδήσεων έπαψαν να καθορίζουν τα παραδοσιακά κριτήρια της αλήθειας και του ψεύδους, αλλά οι κανόνες της αγοράς. Ο κόσμος των ΜΜΕ γιγαντώθηκε τόσο, που άρχισε να γίνεται αυτάρκης, να ζει τη δική του αποκλειστική, κλειστή ζωή. Ο διεθνής ανταγωνισμός μεταξύ ειδησεογραφικών πρακτορείων και τηλεοπτικών δικτύων έγινε πιο σημαντικός από τον κόσμο γύρω τους.

Η ανάπτυξη των συστημάτων άμεσης επικοινωνίας, ιδίως η ανακάλυψη των κινητών τηλεφώνων και των e-mail, μεταμόρφωσαν ριζικά τη σχέση των ανταποκριτών με τους διευθυντές τους. Οι άνθρωποι του Τύπου έχασαν την ανεξαρτησία τους και το δικαίωμά τους στην ερμηνεία των γεγονότων και αυτό είχε μεγάλο αντίκτυπο στην ποιότητα

και τη **γνησιότητα** της πληροφορίας. Στο παρελθόν, ο ανταποκριτής της εφημερίδας, του διεθνούς πρακτορείου ή του ραδιοφώνου αναζητούσε την είδηση, συγκέντρωνε δεδομένα, αποκάλυπτε κάτι, δημιουργούσε. Σήμερα, είναι απλώς ένα πiónι που μετακινείται στη σκακιέρα του κόσμου από το αφεντικό του στα κεντρικά γραφεία, τα οποία μπορεί να βρίσκονται στην άλλη άκρη της γης. Αυτό το αφεντικό που λαμβάνει πληροφορίες ταυτόχρονα από πολλές πηγές, ενδέχεται να έχει μια εντελώς διαφορετική εικόνα για το γεγονός από τον επιτόπου ανταποκριτή του. Δεν έχει ούτε το χρόνο ούτε τη διάθεση να περιμένει τα αποτελέσματα της δουλειάς του ρεπόρτερ, αλλά, αντιθέτως, τον πληροφορεί για όσα ξέρει και απλώς περιμένει απ' αυτόν την επιβεβαίωση. Πολλοί από τους ρεπόρτερ που γνωρίζω φοβούνται να αναζητήσουν την αλήθεια με το δικό τους, ανεξάρτητο τρόπο.

Πώς, λοιπόν, τα ΜΜΕ περιγράφουν τον κόσμο; Δυστυχώς, με έναν **επιφανειακό** και αποσπασματικό τρόπο, δείχνοντας απλώς επισκέψεις αρχηγών κρατών ή τρομοκρατικές επιθέσεις. Ταυτόχρονα, το 72% του χρόνου των ειδήσεων αφιερώνεται σε ρεπορτάζ περί βίας, ναρκωτικών, επιθέσεων και δολοφονιών, ενώ οι διεθνείς ειδήσεις καταλαμβάνουν μόνο το 5% του τηλεοπτικού χρόνου. Το 1987, το περιοδικό «Time» αφιέρωσε έντεκα εξώφυλλα σε διεθνή γεγονότα, αλλά δέκα χρόνια αργότερα μόνο ένα. Όλο και συχνότερα, η επιλογή της είδησης καθορίζεται από την αρχή «ό,τι έχει αίμα πουλάει». Ζούμε σε έναν παράδοξο κόσμο. Από τη μια πλευρά, λέγεται ότι η ανάπτυξη των επικοινωνιών ενώνει τον πλανήτη μας, ότι ζούμε σε ένα παγκόσμιο χωριό κ.α. από την άλλη, τα διεθνή γεγονότα καλύπτονται όλο και λιγότερο και αντικαθίστανται από τοπικές, συγκλονιστικές» ιστορίες, κούτσομπολιά, ανούσιες φλυαρίες. Όμως, ας είμαστε αντικειμενικοί και δίκαιοι. Υπάρχει και σπουδαία πλευρά του Τύπου και της Τηλεόρασης. Υπάρχουν και θαυμάσιοι, ταλαντούχοι, ευαίσθητοι άνθρωποι, για τους οποίους ο Άλλος αποτελεί μεγάλη αξία. Εκείνοι που θεωρούν τον πλανήτη μας έναν υπέροχο τόπο, που αξίζει να τον γνωρίσεις, να τον κατανοήσεις, να τον σώσεις. Αυτοί οι άνθρωποι συχνά εργάζονται με τη μεγαλύτερη αφοσίωση και πάθος, στερημένοι από ανέσεις, διακινδυνεύοντας ακόμη και τη ζωή τους για να γίνουν αυτόπτες μάρτυρες του γεγονότος και να το μεταφέρουν, άλλοτε απειλητικό και άλλοτε γεμάτο ελπίδα.

Απόσπασμα ομιλίας του Ρ. Καπισίνσκι στην τελετή απονομής Εθνικών Δημοσιογραφικών Βραβείων, 1998, μτφρ. Κατ. Σχινά

Β. Ερωτήσεις:

1. Να συντάξετε την περίληψη του κειμένου σε περίπου 130 λέξεις.
25 μονάδες
2. Να εντοπιστούν τα δομικά μέρη της 2^{ης} παραγράφου καθώς και η μέθοδος με την οποία αναπτύσσεται.
5 μονάδες
3. Να δώσετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από της παρακάτω λέξεις: ελκυστική, αποδοτική, θηρευτές, γνησιότητα, επιφανειακό.
5 μονάδες
4. Να δώσετε τίτλο στο κείμενο: έναν με σχόλιο και έναν χωρίς σχόλιο.
5 μονάδες
5. «Άλλοτε, η αξία της πληροφορίας υπολογιζόταν με της όρους της αναζήτησης και της καταδείξης της αλήθειας [...] Σήμερα, η είδηση πρέπει πάνω απ' όλα να πουλάει!». Να αναπτύξετε την παραπάνω φράση σε μια παράγραφο 100 λέξεων με τη μέθοδο της σύγκρισης/ αντίθεσης.
10 μονάδες

Γ. Παραγωγή λόγου:

«Τον τελευταίο καιρό όλοι γινόμαστε μαστιγές ενός απογοητευτικού θεάματος, που παρατηρείται στους κόλπους της δημοσιογραφικής οικογένειας. Με επιστολή σας στον Πρόεδρο της Ε.Σ.Η.Ε.* να εντοπίσετε τα δείγματα που επιβεβαιώνουν την παραπάνω άποψη και να αναφερθείτε στους κανόνες δημοσιογραφικής δεοντολογίας που πρέπει να τηρούνται ώστε τα ΜΜΕ γενικότερα να επιτελούν τον πραγματικό τους στόχο. (500-600 λέξεις)

50 μονάδες